

De middeleeuwen

In 877 vertrok keizer Karel de Kale naar Italië om paus Johannes VIII bij te staan in diens strijd tegen de islamieten. Karels zoon Lodewijk de Stamelaar nam het bestuur van het rijk op zich tijdens zijn vaders afwezigheid. Voor zijn vertrek voerde Karel de Kale de maatregel in dat de titel graaf en het leen erfelijk werden.

- 4p 5 Leg uit wat deze maatregel betekende voor:
- de bereidwilligheid om deel te nemen aan de veldtocht van Karel en
 - de macht van zijn zoon Lodewijk de Stamelaar.

Gebruik bron 2.

De bisschoppen zetten paus Johannes XII af op verzoek van hun leenheer keizer Otto I.

- 4p 6 Licht deze gebeurtenis toe door:
- (zonder bron) het middeleeuwse politieke conflict te noemen waarmee deze gebeurtenis in verband gebracht kan worden en
 - aan de bron een religieus argument van de bisschoppen voor deze beslissing te ontleenen en
 - (zonder bron) uit te leggen waarom de bisschoppen de keizer gehoorzamen.

Gebruik bron 3.

Twee ontwikkelingen in de late middeleeuwen:

- 1 Er kwam een einde aan het autarkisch economische systeem en
- 2 de kruistochten naar het Midden-Oosten vonden plaats.

- 4p 7 Leg uit:
- dat er een samenhang is tussen de eerste ontwikkeling en lokale markten en
 - waardoor de jaarmarkten profiteren van de kruistochten.

Op 5 januari 1477 sneuvelde Karel de Stoute, die als graaf van Vlaanderen leenman van de Franse koning was. Hij had een dochter, Maria de Rijke, als erfgenaam. Een maand na Karels dood stelde de Franse koning Lodewijk XI een huwelijk voor tussen zijn zoon en Maria de Rijke. Maar in april 1477 besloten de Staten van Vlaanderen (een vergadering van burgers en adel waarin de steden de hoofdrol speelden) dat Maria de Rijke in het huwelijk moest treden met Maximiliaan van Habsburg, de zoon van de keizer van Duitsland.

- 3p 8 Toon met deze gebeurtenissen aan, dat in de late middeleeuwen steden zelfstandiger zijn geworden en het feodalisme zwakker is geworden en geef hiervoor een verklaring.

De middeleeuwen

bron 2

Rond 964 beschrijft bisschop Liutprand van Cremona, die benoemd is door Otto I, een kerkvergadering waarbij de bisschoppen paus Johannes XII afzetten. De Duitse keizer Otto I leidt deze vergadering:

Toen iedereen zijn plaats had ingenomen en er absolute stilte heerste, begon de heilige keizer Otto als volgt: "Hoe passend zou het zijn als paus Johannes XII aanwezig was geweest op deze heilige vergadering. Ik vraag u, heilige vaders, uw mening te geven over de reden waarom hij heeft geweigerd deze grootse bijeenkomst bij te wonen." Hierop zeiden de Romeinse bisschoppen, de kardinalen en de dekens samen met het hele volk: "Wij zijn verbaasd dat uwe meest heilige wijsheid zich verwaardigt ons deze vraag te stellen: zelfs de inwoners van Iberië, Babylon en Indië kennen het antwoord. Johannes is nog erger dan een van die schrokkende wolven in schaapskleren. Zijn woestheid is overduidelijk, hij is openlijk verwickeld in de zaken van de duivel; hij probeert niet eens het te verbergen." Keizer Otto antwoordde: "Het schijnt mij juist dat de aanklachten tegen de paus punt voor punt naar voren worden gebracht, en dat de hele vergadering dan overdenkt welke actie er moet worden ondernomen."

bron 3

De Franse monnik Humbert de Romans schrijft in 1270 over markten en jaarmarkten:

Hoewel de termen markt en jaarmarkt vaak door elkaar heen worden gebruikt, is er wel degelijk verschil tussen beide. Op jaarmarkten worden dure zaken verkocht, ze vinden slechts één keer per jaar plaats en er komen mensen naartoe van heinde en verre. Gewone markten zijn voor de onbelangrijke dingen, de dagelijkse levensbehoeften, ze worden wekelijks gehouden en alleen bezocht door de mensen uit de streek.

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.